Ministerie van Justitie en Veiligheid

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Migratie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
2 april 2024

Ons kenmerk
5219017

nota

Beslisnota bij Kamerbrief inzake het landenbeleid Ethiopië

1. Aanleiding

Op 31 januari 2024 heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken het Algemeen Ambtsbericht Ethiopië gepubliceerd (verslagperiode van december 2022 tot en met december 2023, bijlage 1). U wordt in deze nota geadviseerd over de gevolgen voor het landgebonden beleid voor asielzoekers afkomstig uit Ethiopië.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd het landgebonden asielbeleid voor Ethiopië te wijzigen op de volgende onderdelen:

I. De aanwijzing risicogroep voor journalisten die kritiek uiten op de autoriteiten wijzigen naar: journalisten die significante kritiek uiten op de autoriteiten.

II. Vreemdelingen die (vermeend) lid of aanhanger zijn van de Fano als risicogroep aanmerken.

III. In aanvulling op de reeds benoemde groepen ook voor meisjes en vrouwen die een gegronde vrees hebben het slachtoffer te worden van seksueel geweld aan te nemen dat de autoriteiten in heel Ethiopië geen bescherming kunnen bieden.

Indien u hiermee instemt, wordt u geadviseerd de Kamer hierover met bijgaande brief te informeren (bijlage 1). Voor de risicogroepen geldt dat deze, zodra het nieuwe risicoprofielenbeleid in werking treedt, gewijzigd zullen worden naar risicoprofielen.

3. Kernpunten

- Vergeleken met het vorige ambtsbericht is de algemene veiligheidssituatie in Ethiopië in algemene zin gelijk gebleven.
- De staakt-het-vurenovereenkomst die aan het eind van de vorige verslagperiode ondertekend werd, zorgde voor een sterke vermindering van het geweld in Tigray, maar leidde tegelijkertijd tot een toename van het geweld in andere regio's, met name in Oromia en Amhara.
- Met de uitbraak van geweld in Amhara vonden op grote schaal arrestaties plaats van Amhara mannen die van lidmaatschap van of sympathie met de Fano (verzamelnaam voor Amhaarse milities) werden verdacht. Ook in de regio Oromia en in Addis Abeba was er sprake van grote aantallen

arrestaties en detenties van Oromo burgers, met name mannen, die beschuldigd waren van banden met het OLA.
- Uit het ambtsbericht blijkt dat journalisten die significante kritiek uiten en oppositieleden, academici en activisten die significante kritiek uiten op de autoriteiten en zich bezig houden met oppositionele activiteiten te maken kunnen krijgen met vervolging en opsluiting.
- Verder blijkt uit het ambtsbericht dat tijdens de verslagperiode de bescherming door de autoriteiten in het algemeen beperkt was. In beginsel is het voor Ethiopische vreemdelingen met een gegronde vrees voor vervolging of ernstige schade niet mogelijk om de bescherming van de autoriteiten te verkrijgen buiten Addis Abeba. Voor personen die behoren tot de LHBTI-gemeenschap en vrouwen en meisjes die vrezen slachtoffer te worden van genitale verminking en/- of seksueel geweld blijkt uit het ambtsbericht dat zij in geheel Ethiopië geen bescherming kunnen krijgen van de autoriteiten.

4. Toelichting

Huidig beleid

Samengevat is het landgebonden asielbeleid voor Ethiopië op dit moment als volgt:

- De volgende groepen zijn aangewezen als risicogroep:
  a. Journalisten die kritiek uiten op de autoriteiten;
  b. Oppositieleden, academici en activisten die significante kritiek uiten op de autoriteiten;
  c. Vreemdelingen die (vermeend) lid of aanhanger zijn van OLF-Shene (OLA).
- Ten aanzien van de bescherming van de bevolking geldt het volgende:
  a. Bescherming van de autoriteiten is, buiten Addis Abeba, in zijn algemeenheid niet mogelijk. Aan leden van de LHBTI-gemeenschap en meisjes en vrouwen die vrezen het slachtoffer te worden van genitale verminking kunnen de autoriteiten ook in Addis Abeba geen bescherming bieden.
  b. Binnenlands beschermingsalternatief in Addis Abeba.
- Ten slotte het volgende:
  a. Er is geen sprake van een 15c-situatie in (delen) van Ethiopië.
  b. Algemene opvangvoorzieningen voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen zijn niet beschikbaar en/of toereikend en de autoriteiten dragen geen zorg voor de opvang.

Hieronder wordt een toelichting gegeven op ieder geadviseerde beleidswijziging en de overwegingen om vast te stellen dat er op dit moment geen adequate opvangvoorzieningen voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen zijn in Ethiopië en om de situatie in (delen van) Ethiopië niet als 15c aan te merken.

Achtergrond veiligheids- en mensenrechtensituatie in Ethiopië

In november 2022, aan het eind van de vorige verslagperiode, ondertekenden het *Tigray People's Liberation Front* (TPLF) en de Ethiopische federale autoriteiten in Pretoria, Zuid-Afrika, een staakt-het-vurenovereenkomst. Andere partijen bij het conflict zoals Eritrea, de Amhara *special forces* en milities, en de Afar special forces waren niet betrokken bij de onderhandelingen en hebben ook niet de

overeenkomst ondertekend. Uit de staakt-het-vurenovereenkomst volgde dat het TPLF zijn wapens gaandeweg zou inleveren, gelijktijdig met de terugtrekking uit het gebied van buitenlandse troepen en de troepen die niet tot het Ethiopische federale leger behoorden. In maart 2023 droeg de federale regering het bestuur van de gebieden onder haar controle over aan een regionale interim-regering. Amhaarse troepen bleven echter tot aan het eind van de verslagperiode aanwezig in West-Tigray. De Eritrese troepen trokken zich na enkele maanden uit het grootste deel van Tigray terug, maar bleven aanwezig in het grensgebied tussen Ethiopië en Eritrea. Beide groepen werden ook na de ondertekening van het staakt-het-vuren nog beschuldigd van ernstige mensenrechtenschendingen, waaronder seksueel geweld. In haar rapport stelde de Internationale Commissie van Mensenrechtenexperts voor Ethiopië dat de Ethiopische autoriteiten hadden gefaald de bevolking van Tigray hiertegen te beschermen.

Desalniettemin vond er gedurende de verslagperiode volgens verschillende bronnen een sterke verbetering plaats van de leefsituatie voor Tigreeërs in Addis Abeba. De negatieve aandacht van de autoriteiten was radicaal en abrupt verschoven van de Tigreeërs naar de Amhara en de Eritreeërs. Daarnaast waren er in de verslagperiode geen berichten dat, sinds de ondertekening van de staakt-het-vurenovereenkomst, leden en sympathisanten van het TPLF problemen ondervonden.

Begin april 2023, kort na de overdracht van het bestuur aan de regionale interim-regering in Tigray, kondigde de Ethiopische federale regering aan dat alle regionale special forces zouden worden ontwapend en geïntegreerd in de regionale en federale politie en het federale leger. Dit besluit werd in de meeste regio's relatief rustig ontvangen, inclusief in staten als Oromia, Afar en Somali waar de special forces een belangrijke rol speelden. In de regio Amhara was het verzet daarentegen groot. Het ambtsbericht meldt dat met de uitbraak van het conflict in Amhara een campagne begon van op etniciteit gebaseerde massa-arrestaties van Amhara in het gehele land, maar vooral in de regio's Amhara en Oromia en in Addis Abeba (zie nadere toelichting situatie onder ad. 2). Deze arrestaties werden mogelijk gemaakt door de noodtoestand die de regering begin augustus 2023 had uitgeroepen in reactie op de gevechten in Amhara. De noodtoestand maakte namelijk een uitzondering op het wettelijke voorschrift dat arrestanten binnen 48 uur moeten worden voorgeleid. Naarmate de tijd verstreek, werden de arrestaties gerichter en minder wijdverbreid. Dat werd onder andere ingegeven door het feit dat de Amhara de grootste etnische groep is onder de inwoners van Addis Abeba; het was niet mogelijk om hen allen te arresteren. Begin december 2023 namen de arrestaties in aanloop naar een verboden anti-oorlogsdemonstratie weer toe.

Ook blijkt uit het ambtsbericht dat er in Oromia en Addis Abeba sprake was van grote aantallen arrestaties en detenties van Oromo burgers, met name mannen, die beschuldigd waren van banden met het OLA. Er was wel minder sprake van etnisch profileren door de autoriteiten van Oromo dan van Amhara en in het verleden Tigreërs. Volgens verschillende bronnen gaf met name een verdenking van steun aan het OLA en geaffilieerde groepen een verhoogd risico op mensenrechtenschendingen zoals detentie en buitengerechtelijke executies door overheidstroepen.

Ad. 1: De aanwijzing risicogroep voor journalisten die kritiek uiten op de autoriteiten te wijzigen naar journalisten die significante kritiek uiten op de autoriteiten.
Bronnen melden dat de Ethiopische federale en regionale autoriteiten gedurende de verslagperiode geregeld journalisten en mensenrechtenverdedigers arresteerden en mishandelden. Volgens een mensenrechtenorganisatie werden zij vaak afgeluisterd en werd de hierbij illegaal verkregen informatie gebruikt om hen strafrechtelijk te vervolgen.

Het ambtsbericht meldt verder dat verschillende factoren, zeker in combinatie met elkaar, konden leiden tot problemen met de autoriteiten. Kritiek op de autoriteiten in combinatie met een lidmaatschap of sympathie voor een oppositiepartij of -beweging, konden tezamen een risico op negatieve aandacht van de autoriteiten opleveren. Dit risico werd verder versterkt als men daarbij de capaciteit had om mensen te mobiliseren, zoals in geval van journalisten en sociale media *influencers*. Volgens vertrouwelijke bronnen lag het risico echter meer in de kritische uitingen van de journalisten en mensenrechtenverdedigers over het conflict in Amhara in combinatie met hun capaciteit om mensen te bereiken, dan in hun etnische achtergrond.

Op grond van de informatie uit het ambtsbericht, wordt geconcludeerd dat journalisten, net als in de vorige verslagperiode, het risico lopen om gearresteerd en mishandeld te worden door de Ethiopische federale en regionale autoriteiten. Anders dan bleek uit de informatie in de vorige verslagperiode ligt dit risico echter niet louter aan het kritiek uiten op de autoriteiten, maar is het juist de combinatie van factoren, waarbij uitdrukkelijk de capaciteit om mensen te bereiken een verhoogd risico geeft voor journalisten om slachtoffer te worden van vervolging. U wordt daarom geadviseerd het beleid zodanig te wijzigen dat journalisten die significante kritiek uiten op de autoriteiten als risicogroep worden aangemerkt. Om te beoordelen of er sprake is van significante kritiek wordt er in samenhang gekeken naar de aard en inhoud van de kritiek, het bereik van de kritiek en de impact van de kritiek. Hoe meer uitgesproken de kritiek en hoe groter het bereik of de impact van de kritiek, hoe eerder zal worden aangenomen dat sprake is van significante kritiek.

Ad. 2: Vreemdelingen die (vermeend) lid of aanhanger zijn van de Fano als risicogroep aanmerken.
Zoals hierboven benoemd blijkt uit het ambtsbericht dat met de uitbraak van het conflict in Amhara een campagne begon van op etniciteit gebaseerde massa-arrestaties van Amhara in het gehele land, maar vooral in de regio's Amhara en Oromia en in Addis Abeba. Er vonden frequente controles op straat en zoektochten van deur tot deur plaats in de hoofdstad met als doel personen eruit te filteren die financiële of logistieke steun mobiliseerden voor de gewapende groepen of informatie voor hen verzamelden. Dat konden leden van politieke partijen zijn, maar ook bijvoorbeeld zakenlieden. Verdenking van lidmaatschap van of sympathie met de Fano lag dan ook ten grondslag aan de arrestaties. Velen van de arrestanten werden op termijn vrijgelaten - vaak na een rehabilitatieprogramma. In geval van bewijzen voor affiliatie met de Fano vond strafrechtelijke vervolging plaats. Ook langere detentie en in sommige gevallen buitengerechtelijke executies kwamen voor als iemand daadwerkelijk met

overtuiging vocht voor de milities of informatie verzamelde of financiële en logistieke steun mobiliseerde voor de strijd van de milities. De personen met een prominenter profiel bleven aan het eind van de verslagperiode gedetineerd. Begin december 2023 namen de arrestaties van vermeende leden van de Fano in aanloop naar een verboden anti-oorlogsdemonstratie weer toe. Het ging veelal om jongeren die ervan beschuldigd werden lid te zijn van OLA en Fano en terroristische activiteiten te hebben gepland. Ook enkele van de organisatoren, waaronder oppositiepolitici en activisten, werden gearresteerd. Volgens de VN Hoge Commissaris voor de Rechten van de Mens waren er (geïmproviseerde) detentiecentra die onvoldoende voorzieningen hadden voor de arrestanten. Volgens vertrouwelijke bronnen werden arrestanten onder andere gedetineerd in militaire kampen en scholen.

Op basis van bovenstaande informatie wordt u geadviseerd om vreemdelingen die (vermeend) lid of aanhanger zijn van Fano als risicogroep aan te merken. Uit het ambtsbericht blijkt dat de Fano zich in sommige gevallen zelf ook schuldig maken aan (ernstige) mensenrechtenschendingen. De IND onderzoekt (zoals gebruikelijk) per individuele zaak eventuele 1F-indicaties en indien van toepassing wordt artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag tegengeworpen.

Ad. 3: Aan vrouwen die een gegronde vrees hebben het slachtoffer te worden van seksueel geweld kunnen de autoriteiten in heel Ethiopië geen bescherming bieden.
Het ambtsbericht meldt dat de positie van de vrouw niet wezenlijk gewijzigd is. *Female Genital Mutilation* (FGM) is bij federale wet strafbaar gesteld in Ethiopië, maar de rechtshandhaving is zwak: zeer weinig zaken komen voor de rechter en nog minder zaken leiden uiteindelijk tot een veroordeling. Volgens vertrouwelijke bronnen namen in de verslagperiode door conflict, droogte en overstromingen het geweld gebaseerd op gender (*gender based violence*, GBV) en kindhuwelijken toe. Hoewel er geen nieuwe cijfers bekend werden over FGM in de afgelopen verslagperiode, geeft de toename van het GBV en aantal kindhuwelijken aanleiding om aan te nemen dat ook FGM is toegenomen. Ook was er in grote mate sprake van conflictgerelateerd seksueel geweld. De staakt-het-vurenovereenkomst tussen de Ethiopische autoriteiten en het TPLF in november 2022 betrof expliciet ook de veroordeling van conflictgerelateerd seksueel geweld door de partijen. Volgens de internationale ngo *Physicians for Human Rights* bleef echter het seksuele geweld aanhouden na de ondertekening van het staakt-het-vuren, met name door het Eritrese leger. Volgens de bevindingen van de Internationale Commissie van Mensenrechtenexperts betrof het seksuele geweld in meerdere gevallen meervoudige groepsverkrachtingen over langere periodes. De Ethiopische autoriteiten hadden gefaald de bevolking hiertegen te beschermen. Zo vonden deze schendingen volgens de Internationale Commissie van Mensenrechtenexperts voor Ethiopië soms op kleine afstand van de Ethiopische strijdkrachten plaats, zonder dat deze ingrepen. Ook in het grensgebied tussen de regio's Oromia en Amhara en in de Oromia Special Zone was er sprake van seksueel geweld tegen burgers.

Op basis van deze informatie wordt u geadviseerd het beleid dat het in algemene zin in geheel Ethiopië niet mogelijk is bescherming van de autoriteiten te verkrijgen specifiek voor leden van de LHBTI-gemeenschap met een gegronde vrees voor vervolging of vrouwen en meisjes met een gegronde vrees slachtoffer

te worden van FGM te wijzigen door hieraan vrouwen en meisjes die een gegronde vrees hebben het slachtoffer te worden van seksueel geweld toe te voegen.

Adequate opvangvoorzieningen voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen zijn niet beschikbaar.
Ten aanzien van de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen meldt het ambtsbericht dat er opvangtehuizen van de Ethiopische staat net als in de vorige verslagperiode te weinig capaciteit hebben, de omstandigheden daar verre van optimaal zijn en er geen minimale standaarden bestaan voor dergelijke instellingen.

Hoewel het ambtsbericht wel melding maakt van het bestaan van de particuliere opvangvoorziening *Bright Star*, is het niet duidelijk of deze voorziening langdurige opvang biedt. Zo wordt op basis van een vertrouwelijke bron vermeld dat Bright Star opvang tot ongeveer zes maanden bood, al kon dit door omstandigheden langer duren. Het is onduidelijk wat er met de jongeren gebeurt na verloop van deze periode. Er zal onderzocht worden of opvang daadwerkelijk mogelijk is voor een langere periode maar vooralsnog kan er om deze reden nog steeds niet gesproken worden van beschikbare adequate opvangvoorzieningen voor deze groep.

Geen 15c-situatie aanwezig in (delen van) Ethiopië.
Gelet op de ontwikkelingen ten aanzien van de veiligheidssituatie in Oromia en Amhara en recente jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (9 november 2023, C-125/22) is het van belang om een oordeel te vellen over de vraag of er sprake is van een 15c-situatie in deze gebieden en zo ja welke gradatie van artikel 15, onder c, van de Kwalificatierichtlijn (2011/95/EU) van toepassing is.

Allereerst moet er beoordeeld worden of er sprake is van een gewapend conflict in het land of een bepaalde regio Vervolgens wordt de intensiteit van het willekeurig geweld dat voortkomt uit het gewapend conflict beoordeeld. De intensiteit van het willekeurig geweld moet zodanig zijn dat er überhaupt sprake kan zijn van een voorzienbaar en reëel risico om daar het slachtoffer hiervan te worden. Om de intensiteit van het willekeurig geweld te onderzoeken en de mate van het risico dat een burger hiervan slachtoffer wordt te bepalen, worden in ieder geval de volgende elementen in samenhang gewogen:

- De vraag of partijen bij het conflict oorlogsmethoden hanteren die de kans op burgerslachtoffers vergroten of burgers als doel nemen;
- De vraag of het gebruik van die methoden wijdverbreid is bij de strijdende partijen;
- De vraag of het geweld wijdverbreid is of plaatselijk;
- De vraag of er een veiligheidsstructuur aanwezig is;
- De intensiteit van de gewapende confrontaties en het organisatieniveau van de betrokken strijdkrachten;
- De aantallen doden, gewonden en ontheemden onder de burgerbevolking ten gevolge van de strijd.

De staakt-het-vurenovereenkomst die aan het eind van de vorige verslagperiode ondertekend werd, zorgde voor een sterke vermindering van het geweld in Tigray, maar leidde tegelijkertijd tot een toename van het geweld in andere regio's, met name in Oromia en Amhara (zie toelichting hieronder per regio). Zo blijkt uit het ambtsbericht dat het meeste geweld in de verslagperiode plaatsvond in Oromia, en daarna in Amhara (zie grafiek op pagina 23 van het ambtsbericht). In het grensgebied tussen de regio's Amhara en Oromia vochten het OLA en de Fano milities niet alleen separaat tegen het Ethiopische federale leger, ze vochten ook tegen elkaar en tegen de bevolking. Zo werden Amhaarse burgers het slachtoffer van moord en verkrachting door OLA-strijders. Omgekeerd waren er berichten dat Oromo-burgers in de Oromo Special Zone het slachtoffer werden van moorden, verkrachtingen en ander seksueel geweld, plunderingen en het verbranden van landbouwgewassen door Fano-milities. Er kan dus gesteld worden dat er sprake is van een gewapend conflict in de zin van artikel 15, onder c in Oromia en Amhara.

Gelet op de staakt-het-vuren-overeenkomst ten aanzien van Tigray dat sinds november 2022 stand houdt en de (fragiele) vrede sindsdien kan op basis van de informatie uit het ambtsbericht niet gesteld worden dat er nog sprake is van een actief gewapend conflict in die regio waarbij verschillende strijdkrachten confrontaties met elkaar aangaan. Uit afbeelding 2 op pagina 21 van het ambtsbericht blijkt ook van slechts twee plaatselijke gevechten die zouden hebben plaatsgevonden in de periode december 2022 – december 2023, maar dit wordt onvoldoende geacht om te spreken van een actief internationaal of binnenlandse gewapend conflict in de regio. Reeds daarom is er geen sprake van een 15c-situatie in Tigray. Voor het overige blijkt ook dat het aantal geweldsincidenten en slachtoffers in Tigray gedurende de verslagperiode minimaal is (zie afbeelding 4, pagina 22 ambtsbericht).

Vooral in Amhara en Oromia was de discipline van de statelijke actoren volgens vertrouwelijke bronnen onvoldoende en hadden de autoriteiten niet altijd de volledige controle over de eigen troepen. Door escalatie van conflicten in Oromia en Amhara bleef het geweldsniveau hoger dan in de jaren voorafgaand aan het conflict in Tigray.

<u>Regio Amhara</u>
Het ambtsbericht meldt dat tijdens de verslagperiode sprake was van zowel willekeurig geweld als gevolg van drone-aanvallen, als gerichter geweld tegen burgers. Bij de verschillende drone-aanvallen door het federale leger in de regio Amhara zouden tientallen personen, waaronder burgers, om het leven zijn gekomen. In december 2023 waarschuwde de Ethiopische commandant der strijdkrachten de bevolking dat zij afstand moesten bewaren van de milities omdat zij anders het slachtoffer konden worden van drone-aanvallen en dat de autoriteiten van plan waren hier gebruik van te blijven maken.

Ook de Amhaarse milities maakten zich schuldig aan geweld tegen burgers in de regio Amhara. Uit bronnen van het ambtsbericht blijkt dat veel van dit geweld tegen burgers van de Oromo en Agew etnische groepen gericht was, of tegen lokale autoriteiten die loyaal waren aan de federale regering. Hieruit valt op te maken dat er dus vooral slachtoffers waren als gevolg van gericht geweld en niet als gevolg van willekeurig geweld. Verder blijkt uit het ambtsbericht niet dat Agew

anderszins problemen ondervinden. In 2023 vielen de meeste dodelijke burgerslachtoffers in de regio Amhara, met ca. 1750 slachtoffers (op een inwonersaantal van 22,877,365[1]). In afbeelding 14 van het ambtsbericht is te zien dat gevechten en geweld verspreid in de regio voorkomen.

De gevechten in Amhara hadden echter nauwelijks invloed op de aantallen ontheemden.

Regio Oromia

Sinds het eind van de vorige verslagperiode verslechterde de veiligheidssituatie in de regio Oromia. Grote delen van Oromia werden volgens het onderzoek van de Internationale Commissie bestuurd door gemilitariseerde bestuursstructuren, ook toen er geen noodtoestand meer in werking was. Volgens bronnen pleegde het OLA voorheen vooral kleinschalige aanvallen en overvallen op banken, maar aan het eind van 2022 nam het geweld toe. Dit geweld breidde zich uit naar grote delen van Oromia, inclusief de rurale gebieden in de buurt van Addis Abeba, met uitzondering van delen in het oosten van Oromia (zie afbeelding 9 van het AAB). Na de regio Amhara vielen in Oromia, met ca. 1650 de meeste dodelijke slachtoffers (op een inwonersaantal van 35,466,785[2]).

Uit de data van ACLED blijkt dat het geweld van het OLA zich in Oromia concentreert en dat er naast de regionale en federale veiligheidstroepen en de Amhaarse milities ook het OLA geweld gebruikte tegen burgers. De meeste dodelijke burgerslachtoffers in Oromia zijn volgens de data ook veroorzaakt door het OLA. Het geweld was vaak gericht tegen etnische minderheden in Oromia, maar soms ook tegen de Oromo bevolkingsgroep. Volgens verschillende bronnen betrof het geweld ook ernstige mensenrechtenschendingen, zoals ontvoeringen voor losgeld, afpersing, diefstal, overvallen, vernieling en vandalisme, willekeurige arrestaties en moord om aan geld te komen en controle te behouden. Eveneens in oktober 2023 doodde het OLA volgens een bericht zeker driehonderd personen en zette het huizen in brand, waardoor duizenden mensen zouden hebben moeten vluchten. Volgens een vertrouwelijke bron maakten het OLA en geaffilieerde gewapende groepen zich ook schuldig aan verkrachting.

De aanwezigheid van gewapende conflicten in de zin van artikel 15c in Oromia en Amhara is onbetwist. Echter is er op basis van alle in samenhang beschouwde elementen, en met name de hierboven genoemde elementen, geen sprake van dermate grootschalig, willekeurig en wijdverspreid geweld dat er gesproken kan worden van een situatie waarbij een willekeurige burger uit deze regio's enkel door zijn aanwezigheid aldaar noch als gevolg van zijn individuele omstandigheden een reëel risico loopt op ernstige schade als gevolg van willekeurig geweld als bedoeld in artikel 15c van de Kwalificatierichtlijn. De mate van het willekeurig geweld dat plaatsvindt wordt daarvoor gelet op de informatie in het ambtsbericht te beperkt geacht. U wordt dan ook geadviseerd om de situatie in (delen van) Ethiopië niet te kwalificeren als een 15c-situatie.

Beleid overige lidstaten

[1] Het gaat om een inschatting gebaseerd op de census uit 2007; zie Microsoft Word - Projection Report for print Word version of 24 April 2014.doc (statsethiopia.gov.et)
[2] Het gaat om een inschatting gebaseerd op de census uit 2007; zie Microsoft Word - Projection Report for print Word version of 24 April 2014.doc (statsethiopia.gov.et)

Via de European Union Asylum Agency (EUAA) heeft Nederland een uitvraag gedaan naar het landenbeleid van de overige EU+ landen. Op deze uitvraag hebben 13 landen (in vertrouwelijkheid) gereageerd. Een tweetal landen geeft aan dat zij voor (delen van) Ethiopië een 15c-beleid hanteren. Daarnaast geven meerdere landen aan dat zij specifiek beleid hebben voor risicogroepen. Voorts stelt ook een beperkt aantal landen dat bescherming van de autoriteiten in zijn algemeenheid mogelijk is. De overige landen geven aan dat dit in zijn geheel niet het geval is, dan wel afhankelijk is van het gebied of specifieke groep of per individueel geval wordt beoordeeld. Tot slot, geeft een beperkt aantal landen aan dat de hoofdstad Addis Abeba een mogelijk binnenlands beschermingsalternatief kan bieden.

4.1 Politieke context

In de media is geregeld aandacht geweest voor de veiligheidssituatie in Ethiopië en in het bijzonder het gewapende conflict in Tigray. In relatie tot dit conflict zijn door verschillende leden van de Tweede Kamer schriftelijke Kamervragen gesteld in de afgelopen jaren. Meest recent waren de vragen in juli 2022 van het lid Ceder (CU) naar aanleiding van een moordpartij op Amhaarse burgers in Ethiopië.[3] Het is mogelijk dat de beleidswijzigingen leiden tot (extra) aandacht van de Tweede Kamer.

4.2 Uitvoering

Tussen december 2022 en februari 2024 bedroeg het aantal eerste asielaanvragen van vreemdelingen met de Ethiopische nationaliteit ca. 370 in totaal. Over de periode december 2022 t/m januari 2024 waren ca. 70 inwilligingen en ca. 150 afwijzingen. Het vertrek naar Ethiopië (zowel zelfstandig als gedwongen) tussen december 2022 en februari 2024 bedroeg ongeveer 20 in totaal.

Er is geen aanleiding om aan te nemen dat alle terugkeerders enkel vanwege hun terugkeer in de negatieve aandacht van de autoriteiten zullen komen te staan. Het huidige ambtsbericht geeft daarom geen aanleiding om (gedwongen) terugkeer in algemene zin stop te zetten. In januari 2023 is besloten dat voor vreemdelingen met de Ethiopische nationaliteit zonder geldige reisdocumenten, er geen zicht op uitzetting binnen een redelijke termijn is, vanwege onder andere het feit dat er al geruime tijd geen ’ laissez-passers (lp’s) worden afgegeven. Gedwongen terugkeer naar Ethiopië is op dit moment enkel mogelijk met een (geldig) origineel reisdocument. Zelfstandige terugkeer blijft mogelijk.

4.3 Communicatie

Indien u akkoord gaat met beide adviezen, wordt u geadviseerd om de Tweede Kamer met bijgevoegde brief over de beleidskeuzes te informeren.

4.4 Afstemming

Deze nota is afgestemd tussen DMB, IND (SUA, JZ, TOELT) en DT&V.

4.5 Bijlagen

Bijlage 1 – Tweede Kamerbrief landenbeleid Ethiopië

[3] Kamervragen 2021-2022, nr. 3428.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.